

Культенко О.В.*

ДО ОБҐРУНТУВАННЯ ДЖЕРЕЛА ПРАВА ЄВРОПОЛУ

Підтримуючи діалог та співпрацю між Україною та ЄС в сфері діяльності правоохоронних органів враховуючи необхідність запровадження європейських стандартів у внутрішнє законодавство, як це обумовлено в п.п. (ii.) ч. III.2 Порядку денного про асоціацію Україна - ЄС для підготовки та сприяння імплементації Угоди про асоціацію [2, с.14], доцільно звернути увагу на обсяг правосуб'єктності Європолу.

Зокрема, потреба у дослідженні статусу та діяльності Європолу спричинена тим, що Україні співпрацюючи з цим органом, слід виробити механізми запобігання негативного впливу його діяльності на права своїх громадян.

Правова проблематика діяльності Європейського Союзу окреслена у впрацях таких українських вчених: М.В. Буроменського, В.Н. Денисова, В.К. Забігайла, В.І. Муравйова, М.М. Мікієвича, В.В. Копійки. Проте на даний час в Україні відсутній ґрунтовний аналіз діяльності Європолу, що робить потребу в даному дослідженні надзвичайно нагальною.

Без сумніву цікавим є проведений Смирноюю К.В. аналіз федералістських, міжнародно-правових, «автономних» та «змішаних» концепцій правової природи права Євросоюзу, яким дослідник показує, що на сучасному етапі свого розвитку Євросоюз є особливим міжнародним інтеграційним об'єднанням, котре має елементи міжнародної міжурядової організації та державоподібного утворення. В основі правопорядку Євросоюзу лежить сукупність форм фіксації норм права, що мають власні характерні особливості, однак є подібними до міжнародно-правових та внутрішньодержавних актів [3, с.11].

Щоб уникнути етноцентризму, до раніше висвітленої позиції про чотири режими порівняння права [1, с.171] вважаємо необхідним провести аналіз праць західних вчених, в яких досліджено еволюцію та діяльність Європолу з часу створення до надання йому статусу Агенства ЄС.

Так, дослідницька група Ghent University з Бельгії вважає поліцейську та судову співпраці в якості концепції дуже розпливчастою та абстрактною для оцінки. На рисунку 1 вставленому нижче показано, як обраний ними набір за трьох тематичних досліджень стосується поліцейського і судового співробітництва та апроксимації [4, с.20].

З огляду на такий підхід доречно звернути увагу на необхідність чіткого розмежування в компетенції Європолу на національному та союзному рівнях, що спонукатиме усвідомленню статусу цього органу. Обговорення цієї проблеми відбулося в 2004 році [4]. З урахуванням висновків вчених, які взяли участь у цьому обговоренні, держави-члени ЄС взяли за основу діяльності Європолу третє правило одноголосного стовпа [6, с.75].

Необхідно додати, що порівнюючи Європол з ФБР, Alexandra De Moor та Gert Vermeulen вказують на відмінність у їхніх повноваженнях. Незважаючи на відсутність слідчих можливостей Європолу, вони розглядають його як предтечу утворення повноцінного виконавчого Європейського поліцейського відомства [6, с.77]. Крім того, вони аргументують свою позицію традиційним ставленням більшості країн до визнання типових завдань по-

* кандидат юридичних наук

ліції та розвідувальних функцій різних відомств, і даними ФБР про досягнення найбільшої ефективності у захисті Сполучених штатів під час їх виконання в тандемі [7, с.23].

Рис.1 Поліцейська та судова співпраця та апроксимація

Прийняте у Люксембурзі рішення 6 квітня 2009 року стосовно юстиції та внутрішніх справ на засіданні Ради Європейського співтовариства про перетворення з 01 січня 2010 року Європолу в Агентство ЄС [5, с.54] додало підстав не вважати ЄС як міжнародну організацію. Більш того, воно змінило порядок фінансування Європолу із сплати внесків держав-членів на загальний бюджет ЄС. Цим рішенням Рада Європи зменшила свої повноваження, збільшивши їх у Європейському парламенті, чим додала підстав вважати Європейське співтовариство державоподібним утворенням.

Оскільки консультативні процедури Європарламенту мають дію як право відкладеного вето, необхідне для винесення рішення, є підстави вважати, що в рамках поліцейського співробітництва вони будуть застосовуватися до України. На протидію цьому необхідно розпочати перегляд правосуб'єктності правоохоронних органів України та законодавчого врегулювання повноважень Європолу на території нашої держави, з огляду на це пропонуємо додати відповідний пункт до угоди.

А відтак, для правотворчості з метою інтеграції внутрішнього законодавства до права ЄС необхідно врахувати теперішні детермінанти професійної діяльності Європолу, щоб уникнути додаткових витрат з бюджету України на правоохоронні органи. Крім того, під час здійснення правового співробітництва агрегація стандартизованих напрямків діяльності Європолу дозволить уникнути можливого дублювання функціональних обов'язків в правоохоронних органах України, що спонукатиме до посилення прав людини та громадянина.

Література

1. Культенко О. Щодо потреби перегляду обсягу правосуб'єктності Інтерполу в Україні. Право України. – К. – 2010 – С. 169-173
2. Співсекретар Ради с питань співробітництва Україна – ЄС. Порядок денний про асоціацію Україна - ЄС для підготовки та сприяння імплементації Угоди про асоціацію. Брюссель. – 2009 – С. 38
3. Смирнова К.В. Джерела права Європейського союзу. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. К. – 2005 – С. 15

4. De Hert, Division of competences between national and European levels with regards to Justice and Home Affairs. In J. Aap (Ed.), justice and home affairs in the EU: liberty and security issues after enlargement. Cheltenham: Elgar. – 2004. – pp. 55-102
5. House of Commons European Scrutiny Committee. Eighteenth Report of Session 2010-11. HC 428-xvi. – 94 p.
6. Marc Cools, Brice De Ruyver, Marleen Easton, Lieven Pauwels, Paul Ponsaers, Gudrun Vande Walle... (Ed.) Eu and International Crime Control: Topical Issues. Governance of Security Research Paper / Maklu. – 2010 – Volume 4 – 222 p.
7. Report to the National Commission on Terrorist Attacks upon the United States: The FBI's Counterterrorism Program Since September 2001/ FBI – April 14, 2004 – 80 p.